

Tisková zpráva, 8. 11. 2012

Pět let poté: Česká vláda stále nezamezila diskriminaci romských dětí v přístupu ke vzdělání

Romské děti nemají v českém školství rovný přístup ke vzdělání a stejné možnosti studovat, jako ostatní děti. Konstatuje to ve své společné výzkumné zprávě Amnesty International (AI) a Evropské centrum pro práva Romů (ERRC).

Obě organizace v ní společně shrnují poznatky z terénního výzkumu a uvádějí konkrétní doporučení pro českou vládu v souladu s rozsudkem Evropského soudu pro lidská práva (ECHR). Pět let poté, co ECHR v kauze D. H. versus Česká republika potvrdil, že romské děti jsou v českém školství nepřímo diskriminovány, tento stav nadále přetrvává.

“Tisíce romských dětí čelí v segregovaných školách mizivým vyhlídkám na lepší vzdělání a budoucí pracovní uplatnění. Systém vzdělávání v České republice je nastaven tak, že má na budoucnost romských dětí často neblahé následky,” říká **Dezideriu Gregely, výkonný ředitel Evropského centra pro práva Romů**. *“Bohužel tak dnes mnoho romských žáků prožívá tutéž nespravedlivou zkušenost, kvůli které podalo osmnáct romských dětí z Ostravy stížnost Evropskému soudu pro lidská práva už před více než deseti lety,”* dodává Gergely.

Zpráva AI a ERRC nazvaná „Česká vláda propadá už pátým rokem: Školy stále diskriminují Romy“ dokládá, že romské děti jsou stále v neúměrné míře umisťovány ve školách a třídách určených pro žáky s lehkým mentálním postižením nebo segregovány v romských školách a třídách. Výzkumné závěry upozorňují na nedostatky českého školství, které takto diskriminuje romské děti a vylučuje je z hlavního vzdělávacího proudu.

„Rozsudek ECHR je platný už pět let. Zavazuje českou vládu k tomu, aby současný stav napravila. Navzdory tomu, že vláda v roce 2007 uznala rozhodnutí soudu i skutečnost, že romské děti jsou umisťováním do někdejších zvláštních škol diskriminovány, a tyto školy ještě v roce 2005 zrušila, nepodařilo se dosud uskutečnit systémová opatření, která by účinně a plošně zamezila segregaci ve vzdělávání,” podotýká **John Dalhuisen, ředitel programu AI pro Evropu a střední Asii**.

„Český systém školství stále umožňuje snadné umisťování romských žáků do praktických škol, ve kterých jich nyní studuje nepoměrně mnoho,” dodává Dezideriu Gergely z ERRC.

Zpráva AI a ERRC shrnuje terénní výzkum, který proběhl v létě letošního roku v Ostravě. Mapuje situaci ve čtyřech školách, které jsou známy jako čistě romské. Výzkumní pracovníci AI a ERRC vedli rozhovory s romskými rodinami, rodiči i žáky, kteří studují na stejných školách, jako někteří z původních stěžovatelů v případě D. H. versus Česká republika.

Jedním z takových dětí je **Kristián**, bratr jednoho z osmnácti stěžovatelů ve věci D. H. Kristián začal mít ve čtvrté třídě běžné, převážně neromské základní školy problémy s učivem. Na základě testů z pedagogicko-psychologické poradny mu bylo diagnostikováno lehké mentální postižení. Psycholog tehdy Kristiánově matce řekl, že by jej měla dát do praktické školy, protože „je pomalý“. Ani psycholog, ani běžná základní škola neudělali nic, aby Kristiánovi pomohli situaci zvládnout kupříkladu nabídkou doučování či individuálních konzultací s učitelem. Kristiánův bratr Julek, jeden ze stěžovatelů ve věci D. H. před ECHR, se domnívá, že jeho sourozenec nyní zažívá tutéž bolestivou zkušenost, jako kdysi on. Obává se, že přeřazení do praktické školy bude mít neblahý vliv na Kristiánovu budoucnost.

Ve zprávě také hovoří **Maria**, matka čtyř dětí, které si stěžovaly ve věci D. H. Všechny chodily na zvláštní školu a Maria byla dlouhodobě nespokojená s úrovní výuky, které se jim na této škole dostávalo. Říká: „*Děti domů nikdy nepřinesly žádný úkol, žádné knížky. /.../ Žádné z nich nedokončilo střední školu, a teď jsou nezaměstnaní, závislí na sociálních dávkách*“. Když Mariina vnučka Laura dovršila šestý rok, Maria chtěla, aby chodila do běžné základní školy: „*Chtěla jsem, aby Laura chodila do školy s bílými dětmi, aby neskončila tak, jako moje čtyři děti.*“

„Bez přístupu ke vzdělání na dobré úrovni a v hlavním vzdělávacím proudu nebudou mít Romové možnost uniknout bídě a diskriminaci ve společnosti. Dokud nebude desegregace a prosazování rovného přístupu ke vzdělání prioritou českého školství, nepodaří se prolomit bludný kruh diskriminace,“ uvádí Dezideriu Gergely.

„České úřady musí prokázat politickou vůli k tomu, aby okamžitě učinily přítrž segregaci ve školách. Pro začátek by se měly řídit již existujícím Národním akčním plánem inkluzivního vzdělávání a Strategii boje proti sociálnímu vyloučení, které přijala vláda, a také změnit současný systém praktických škol. Úřady musí zaručit, aby nařízení nebyla diskriminační a odpovídala mezinárodním a regionálním standardům rovného přístupu ke vzdělání,“ shrnuje Dalhuisen.

Poznámka pro editory

Stížnost v případě D. H. versus Česká republika podalo k ECHR osmnáct romských dětí z Ostravy, které zastupovalo ERRC. V letech 1996 - 99 byli všichni stěžovatelé umístěni do zvláštních škol určených pro děti s lehkým mentálním postižením, kde se jim dostalo nižší úroveň vzdělání, než na běžných základních školách. V roce 2000 se tyto děti obrátily na ECHR s odůvodněním, že se jejich umístění do zvláštních škol rovnalo diskriminaci a bylo porušením Evropské úmluvy o lidských právech. Soud toto v první instanci neuznal, ovšem Velký senát v roce 2007 tento výsledek následně přehodnotil a rozhodl, že dětem bylo upřeno právo na vzdělání a byly diskriminovány.

Fotografie použité ve výzkumné zprávě naleznete zde:

https://adam.amnesty.org/asset-bank/action/search?attribute_603=Ostrava+Roma+2012+Press+Images

Informační web k vydání reportu: www.zmenimeto.cz

Pro více informací kontaktujte:

Martina Pařízková
Tisková mluvčí
Amnesty International ČR
E-mail: martina.parizkova@amnesty.cz
Tel.: +420 224 243 601
Mobil: +420 724 133 134

Marianne Powell (English speaking only)
Communications Officer
European Roma Rights Centre / Evropské centrum pro práva Romů
E-mail: marianne.powell@errc.org
Tel.: +36 1413 2200
Mobile: +36 30 500 2109

